

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ของสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร¹

ัชชญา เอียวสกุล²

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการให้บริการสาธารณะ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 50 เขต เพื่อการบริหารและการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพทางกายภาพ ประกอบไปด้วยโครงสร้างที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สภากรุงเทพมหานคร สำนักต่างๆที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานส่วนกลาง และสำนักงานเขตที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่รับภารกิจจากส่วนกลางไปปฏิบัติ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 มาตรา 89 (4) กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีหน้าที่ในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กรุงเทพมหานครจึงได้ดำเนินนโยบายด้านการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 กับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

ประเทศไทยมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 แม้ว่าจะมีการปรับปรุงแก้ไขในปี พ.ศ.2560 แต่ยังคงมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถปฏิบัติงานได้จริง การตีความกฎหมาย ตลอดจนการขาดสภาพบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ของสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร พบว่ามีประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดของเจ้าหน้าที่เทศกิจ

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ได้ให้ความหมายของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ในมาตรา 4 ดังนี้ มาตรา 4 “เจ้าพนักงานท้องถิ่นหมายความว่า (4) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร” และ “พนักงานเจ้าหน้าที่หมายความว่า (4) ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ของสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานครโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ จุฑามาศ นิสารัตน์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และรองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา

สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับกุม ผู้กระทำความผิดไว้ในมาตรา 44 (4) และมาตรา 50 คือมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งไม่เชื่อฟังคำสั่งเตือนและดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ และในกรณีที่มีการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจับกุม ผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดนั้นพร้อมด้วย ยานพาหนะเครื่องมือและสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมายได้

และเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานครจึงมีคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ 3199/2562 เรื่อง การมอบอำนาจของปลัดกรุงเทพมหานคร ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองให้กับ ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ รองผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจและบังคับการ สำนักเทศกิจ ผู้อำนวยการส่วนตรวจและบังคับการ 1 2 และ 3 สำนักงานตรวจและบังคับการ สำนักเทศกิจ

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และคำสั่งมอบอำนาจของปลัดกรุงเทพมหานคร บุคคลที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองจึงหมายถึง ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ รองผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจและบังคับการ สำนักเทศกิจผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต และผู้อำนวยการส่วนตรวจและบังคับการ 1 2 และ 3 สำนักเทศกิจ

อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาประกาศ กรุงเทพมหานคร เรื่องแบ่งส่วนราชการภายใน หมวด 16 สำนักงานเขต ข้อ 27 ข้อ 9 ฝ่ายเทศกิจ การดำเนินการตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 จึงเป็นหน้าที่ของของเจ้าหน้าที่เทศกิจ แต่เจ้าหน้าที่เทศกิจ ก็ไม่ใช่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากกฎหมายไม่ได้ให้กำหนดให้เจ้าหน้าที่เทศกิจเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 4 ทั้งคำสั่ง กรุงเทพมหานคร ที่ 3199/2562 เรื่อง การมอบอำนาจของปลัดกรุงเทพมหานคร ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ก็ไม่ได้มีการมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่เทศกิจ ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักงานเขตแต่อย่างใด เมื่อเจ้าหน้าที่เทศกิจพบการกระทำความผิดจึงไม่มีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 มาตรา 44(4) และมาตรา 50 หากเจ้าหน้าที่เทศกิจจับกุมผู้กระทำความผิดย่อมเป็นการจับโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งขัดกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจที่มีหน้าที่ตรวจตราความเรียบร้อยและกวาดล้างการกระทำความผิดในพื้นที่ตามความจริง ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ ประชาชนไม่เกรงกลัวต่อการบังคับใช้กฎหมาย เพราะบุคคลผู้มีหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามการกระทำความผิด ไม่มีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิด

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดถึงความหมายของผู้เสียหายไว้ในมาตรา 2 (4) ว่า “ผู้เสียหาย หมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลผู้ที่มีอำนาจจัดการแทนได้ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 45 และ 6

สำหรับพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 กำหนดถึงความเป็นผู้เสียหายไว้ในมาตรา 51 โดยกำหนดให้ประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิดอาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน และให้ถือว่าประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าว เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ดังนั้นเมื่อผู้พบเห็นการกระทำความผิดมีฐานะเป็นผู้เสียหายแล้วย่อมมีสิทธิที่จะร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเช่นเดียวกับผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมเปรียบเทียบปรับ ต้องมีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี อำนาจในการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน เป็นของผู้อำนวยการเขตในฐานะที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 แต่บุคคลที่อยู่ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่และมีอำนาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนมักไม่ใช่ผู้พบเห็นการกระทำความผิด และไม่ใช่มุขมูลผู้ทำหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานโดยแท้จริง เมื่อพนักงานสอบสวนต้องการทราบข้อเท็จจริงในการกระทำความผิด และมีหนังสือเชิญมาให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวน ผู้อำนวยการเขตจึงต้องมอบหมายให้เจ้าหน้าที่เทศกิจ ซึ่งเป็นผู้พบเห็นการกระทำความผิด และเป็นบุคคลผู้ทำหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานโดยแท้จริง เป็นผู้ไปพบและให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวนแทนไปคร่าวๆไป ทำให้การดำเนินการตามกระบวนการไม่คล่องตัวล่าช้าและอาจส่งผลเสียต่อการดำเนินคดีที่มีระยะเวลาจำกัดตามกฎหมาย

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 มาตรา 48 กำหนดว่า “เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิด หากผู้กระทำความผิดยินยอมเปรียบเทียบปรับ คดีเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องต่อไป”

กรุงเทพมหานครมีคำสั่ง ที่ 5216/2554 เรื่อง แต่งตั้งผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดบุคคลที่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ คือ ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ รองผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ ผู้อำนวยการกองตรวจและปฏิบัติการพื้นที่ 1 2 และ 3 สำนักเทศกิจ หัวหน้าฝ่ายตรวจและปฏิบัติการ และหัวหน้าฝ่ายนโยบายผู้บริหารและกิจการพิเศษ

สังกัดสำนักเทศกิจ ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต และข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งนิติกร ตำแหน่งเจ้าพนักงานเทศกิจตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไป สังกัดฝ่ายเทศกิจ ทุกสำนักงานเขต

จะเห็นได้ว่าในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 กำหนดแต่เพียงบุคคลผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ โดยไม่ได้กำหนดให้บุคคลผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับมีอำนาจสอบสวนด้วย การที่พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ไม่ได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับมีอำนาจสอบสวนในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับจึงไม่มีอำนาจสอบสวนในความผิดที่ตนมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายโดยตรง จึงทำให้การสอบสวนในความผิดที่มีลักษณะเฉพาะเช่นนี้ ไม่ได้ดำเนินการโดยบุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ซึ่งอาจทำให้เกิดการตีความกฎหมายไม่ตรงตามเจตนารมณ์ นอกจากนี้การดำเนินคดีโดยพนักงานสอบสวนที่เป็นข้าราชการตำรวจในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจดำเนินการไปอย่างล่าช้า เนื่องจากพนักงานสอบสวนที่เป็นข้าราชการตำรวจมีอรรถคดีที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเจ้าหน้าที่เทศกิจที่มีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานมีขั้นตอนภายในของหน่วยงานที่ต้องใช้ระยะเวลา ทำให้พนักงานสอบสวนที่เป็นข้าราชการตำรวจไม่สามารถฟ้องคดีได้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย คือประชาชนไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย

จากการศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 ของสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดของเจ้าหน้าที่เทศกิจ

ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 4 วรรคสิบ จากเดิมที่บัญญัติว่า

“มาตรา 4 วรรคสิบ พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า

(1) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล

(3) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(4) ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(5) ปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา

(6) ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและรองปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น”

ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 4 โดยเพิ่มเติมถ้อยความใน (7) ดังนี้

“มาตรา 4 วรรคสิบ พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า

(1) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) ปลัดเทศบาลและรองปลัดเทศบาล สำหรับในเขตเทศบาล

(3) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(4) ปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตและผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(5) ปลัดเมืองพัทยาและรองปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(6) ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและรองปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(7) ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้”

ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามความเป็นจริงของเจ้าหน้าที่เทศกิจ หากมีการแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 4 วรรคสิบ โดยเพิ่มเติมความใน (7) ความว่า “ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้” เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เทศกิจให้มีฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 จะทำให้เจ้าหน้าที่เทศกิจที่ได้รับการแต่งตั้งมีฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนี้และมีอำนาจตามที่กำหนดในมาตรา 44 (4) และมาตรา 50 คือการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ อันจะช่วยให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ประชาชนเกรงกลัวในกฎหมายเนื่องจากเจ้าหน้าที่เทศกิจซึ่งมีอำนาจในการตรวจตราพื้นที่ตามความเป็นจริง มีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

2. ปัญหาเกี่ยวกับความเป็นผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535

ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 51 จากเดิมที่บัญญัติว่า

“มาตรา 51 ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ประชาชนผู้พบเห็นอาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้าและให้ถือว่าประชาชนผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ควรแก้ไขโดยบัญญัติถ้อยคำเพิ่มเติมในมาตรา 51 ดังนี้

“มาตรา 51 ในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ประชาชนผู้พบเห็น เจ้าหน้าที่เทศกิจอาจแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้าและให้ถือว่าประชาชน

ผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าวและเจ้าหน้าที่เทศกิจ เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เทศกิจมีอำนาจร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน เช่นเดียวกับผู้พบเห็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่เทศกิจถือเป็นผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เจ้าหน้าที่เทศกิจย่อมสามารถใช้อำนาจในการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนที่เป็นข้าราชการตำรวจได้โดยตรง และเมื่อพนักงานสอบสวนต้องการข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่เทศกิจสามารถเข้าพบพนักงานสอบสวนเพื่อให้ถ้อยคำได้โดยทันที โดยไม่ต้องอาศัยการมอบอำนาจเป็นคราวๆของผู้อำนวยการเขต อันจะช่วยให้การดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดสามารถดำเนินการไปได้อย่างคล่องตัว และรวดเร็ว

3. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ

ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 48 จากเดิมที่บัญญัติว่า

“มาตรา 48 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งและพนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสิบห้าวัน แล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ต้องส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนและส่งฟ้องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไป

ค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง ให้แบ่งแก่ผู้แจ้งตามมาตรา 51 กึ่งหนึ่งและพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน จราจร หรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรผู้จับกุมอีกกึ่งหนึ่ง”

ควรแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 48 โดยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งมีอำนาจสอบสวนผู้กระทำความผิดและให้มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ ดังนี้

“มาตรา 48 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งและพนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสิบห้าวัน แล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ต้องส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนและส่งฟ้องให้พนักงานอัยการดำเนินการต่อไป

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ มีอำนาจสอบสวน หรือทำอย่างอื่นเพื่อฟ้องร้องตามกฎหมาย เพื่อดำเนินคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง ให้แบ่งแก่ผู้แจ้งตามมาตรา 51 กึ่งหนึ่งและพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน จราจร หรือตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรผู้จับกุมอีกกึ่งหนึ่ง”

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการสอบสวนผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง สามารถดำเนินการได้โดยบุคคลผู้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ อันจะทำให้การดำเนินการสอบสวนในความผิดที่มีลักษณะพิเศษ กระทำโดยบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ซึ่งจะสามารถช่วยอำนวยความสะดวกได้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และกระบวนการสอบสวนสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ลดปัญหาการฟ้องคดีไม่ทันภายในกำหนดอายุความของพนักงานสอบสวนที่เป็นข้าราชการตำรวจ และช่วยให้การบังคับการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประชาชนมีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

กองนิติการและบังคับคดี สำนักเทศกิจ กรุงเทพมหานคร . คู่มือปฏิบัติงานฝ่ายเทศกิจ สำนักงานเขต

กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2565.

กลุ่มงานคดี กองตรวจและปฏิบัติการพื้นที่ 3 สำนักเทศกิจ กรุงเทพมหานคร. รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ

งานด้านเทศกิจ หมวดการสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2557.